

Asociația de Standardizare din România a devenit membră cu drepturi depline a Comitetului European de Standardizare în Electrotehnică (CENELEC)

Potrivit Statutului Comitetului European de Standardizare în Electrotehnică (CENELEC), Adunarea Generală a acestui organism european de standardizare a decis să acorde calitatea de membru cu drepturi depline și obligațiile aferente Asociației de Standardizare din România – ASRO.

Prin scrisoarea de pe 18 august 2005, Asociația de Standardizare din România, membru afiliat al CENELEC începând din 1991, a formulat cererea de a deveni membru cu drepturi depline și a depus dosarul de admitere, potrivit cerințelor Ghidului 11 al CENELEC privind accesul afiliaților la calitatea de membru al CENELEC. ASRO a solicitat simultan și calitatea de membru cu drepturi depline al CEN.

CENELEC, de acord cu CEN, au început examinarea și negocierile; a fost constituită o echipă CEN/CENELEC, în vederea auditării ASRO. Aceasta s-a aflat la București în perioada 1-4 noiembrie 2005, a evaluat cererea ASRO și a întocmit un raport în sensul acceptării sale ca membru cu drepturi depline al CEN/CENELEC.

Pe baza acestor elemente, s-a decis lansarea unei proceduri de vot prin corespondență în rândul membrilor CENELEC, cu privire la acordarea dreptului de membru cu drepturi depline Asociației de Standardizare din România.

Pe baza rezultatului pozitiv al votului, CENELEC a decis ca ASRO să devină cel de-al 29-lea membru al Comitetului European de Standardizare Electrotehnică.

Traducere: Maria **Bratu** – *Comunicat de presă CENELEC/2006*

Traducerea standardelor europene și internaționale adoptate ca standarde române

Considerente asupra utilizării limbii oficiale în standardizarea națională

Alexandru GREABU, director Direcția Publicații – ASRO

Iuliana CHILEA, jurist, Șef Departament Producție Publicații – ASRO

Adoptarea acquis-ului comunitar, condiție preliminară pusă oricărui candidat în vederea aderării la Uniunea Europeană, prevede printre altele adoptarea standardelor europene concomitent cu anularea standardelor naționale originale conflictuale. Adoptarea standardelor europene se realizează în conformitate cu metodologiile organismelor europene de standardizare care permit în esență adoptarea prin traducere, rezultând versiunea română a standardului european sau adoptarea uneia din versiunile oficiale ale standardului în limbile engleză, franceză sau germană. În mod similar, pot fi adoptate ca standarde naționale și standardele organismelor internaționale de standardizare. Această metodologie, benefică țărilor care utilizează ca limbă oficială una din limbile în care sunt redactate standardele, creează unele probleme țărilor care au ca limbă oficială una diferită.

Astfel, potrivit art. 13 din Constituția României, articol care este înscris în Titlul I *Principii Generale*, „limba oficială este limba română”. Ca urmare, orice act sau document cu caracter oficial trebuie să respecte condiția de a fi redactat în limba română. Prin „act cu caracter oficial” se înțeleg actele care emană de la autoritățile statului. Cea mai importantă categorie a acestor acte o constituie actele normative sau actele administrative individuale, adică cele care instituie reguli obligatorii pentru destinatarii acestora. Redactarea în limba română sau oficială este necesară pentru asigurarea accesului cetățenilor la conținutul actului și, implicit, asigurarea respectării acestuia.

Având în vedere faptul că standardele sunt rezultatul activității de standardizare, activitate

destinată satisfacerii interesului public, potrivit OG nr. 39/1998, o primă concluzie ar fi că și standardele naționale trebuie redactate în limba română. Afirmția își găsește cu atât mai mult argumentarea cu cât se invocă utilizarea standardelor ca bază de documentare pentru elaborarea reglementărilor tehnice. Acordul referitor la Obstacolele Tehnice în Calea Comerțului, încheiat în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC)¹, la care România este parte, recomandă ca statele membre să utilizeze standardele relevante, atunci când ele există, ca bază a reglementărilor lor tehnice². În acest sens, pentru o redactare corectă a reglementărilor, este necesar ca legiuitorul român să se raporteze la varianta în limba română a terminologiei și conținutului standardelor adoptate.

Un alt punct de plecare îl constituie și deseale trimiteri (referințe) la standardele pe care le conțin actele normative. Atunci când o reglementare face trimitere la un standard, ea impune sau recomandă utilizarea lui pentru îndeplinirea unei cerințe legale, sau pentru facilitarea interpretării normei juridice. În ambele cazuri, documentul la care se face trimitere, fiind de cele mai multe ori o extensie a actului

¹ Acordul a fost ratificat de România prin Legea nr. 133/1994, publicată în Monitorul Oficial, partea I nr. 360 din 27/12/1994.

² Potrivit art. 2.9 din Acord, de fiecare dată când nu vor exista standarde internaționale pertinente sau când conținutul tehnic al unei reglementări tehnice proiectate nu va fi conform cu cel al standardelor internaționale pertinente și dacă reglementarea este susceptibilă să influențeze într-un mod notabil asupra comerțului altor state membre, membrii au o serie de obligații: obligația de a publica cât mai curând reglementarea, cea a notificării celorlalți membri cu privire la reglementarea în cauză și cea a identificării elementelor care diferă în esență de standardele internaționale pertinente.

normativ, trebuie să respecte condiția redactării lui în limba română (limba oficială), iar autoritățile de reglementare care elaborează actul normativ trebuie să se îngrijească de acest lucru, adică trebuie să asigure traducerea în limba română, acolo unde ea nu există, a standardelor europene sau internaționale adoptate ca standarde române, pentru ca propria reglementare să nu fie supusă interpretării. Pornind de la faptul că cetățenii, destinatarii ai reglementărilor unui stat, nu au obligația să cunoască o altă limbă decât cea oficială, firesc este ca documentele ce li se adresează (acte normative, acte individuale, declarații, instrucțiuni de utilizare și alte informații) să fie redactate în limba oficială.

De asemenea, standardele constituie documente de lucru ale organelor administrației de stat cu funcție de inspecție sau supraveghere a pieței; în acest caz, atât funcționarii care desfășoară această activitate publică, cât și cei supuși supravegherii și inspecției, trebuie să se raporteze la standardele române și să le consulte. Standardele sunt cele care stabilesc terminologia oficială într-un domeniu sau altul în orice țară și, din acest motiv, ele stau la baza contractelor economice dintre părți, sunt utilizate ca bază pentru reglementările tehnice sau în cazul litigiilor dintre părți.

Trebuie subliniat că standardele internaționale sau standardele europene adoptate pot fi desemnate traduceri oficiale numai dacă sunt traduceri pregătite și publicate de un organism național de standardizare membru al acestor organisme internaționale sau europene de standardizare.

În lipsa acestor traduceri oficiale care sunt în fapt versiunile oficiale ale standardelor europene sau internaționale, adoptate ca standarde române, nu există un text oficial după care se poate aprecia, în caz de litigiu, dacă prin trimiterea la îndeplinirea condițiilor din standarde este asigurată conformitatea cu o reglementare sau nu, fapt care face, practic, inaplicabil sistemul în toate fazele sale în domeniul reglementat, precum și în rezolvarea litigiilor pe care le poate genera o interpretare particulară a documentelor de standardizare. Acest lucru antrenează cheltuieli suplimentare, expertize etc. care, desfășurându-se în sfera interesului public, fac ca nealocarea de fonduri într-un sector public să crească cheltuielile publice în alt sector: autorități de reglementare, inspecții, justiție și chiar în infrastructura calității deoarece se plătesc drepturi de autor pentru orice exploatare comercială a traducerilor internaționale, alta decât pentru adoptarea ca standarde naționale.

Pe de altă parte, relațiile pe care le întreține România (la diferite niveluri) cu celelalte state, în virtutea parteneriatelor pe care le încheie sau a angajamentelor pe care și le asumă, implică o documentare continuă în alte limbi decât cea română, o adaptare a legislației naționale la documentele asumate sau chiar, în cazul procesului de integrare în UE, o transpunere a sute de acte, din care se constituie acquis-ul comunitar, în ordinea juridică internă. Toate

acestea presupun un grad înalt de cunoaștere a limbilor străine, în special a celor mai uzitate, atât de către funcționarii angajați în organele administrației publice, în instituțiile publice, cât și de către mediul privat. În această categorie se încadrează și standardele, elaborate la nivel european în limbile engleză, franceză și germană și la nivel internațional în limbile engleză, franceză și rusă, și adoptate de România cu textul în una din aceste limbi. Studiarea acestora în versiunile limbilor utilizate de organismele internaționale sau europene de standardizare poate prezenta de multe ori avantaje, în sensul eliminării riscurilor denaturării unor termeni, la încheierea contractelor economice cu parteneri europeni sau de pe piața internațională.

Raportându-ne la mediul privat, libertatea de exprimare asigură posibilitatea redactării unui document în orice limbă. Mai mult decât atât, din interpretarea pe care o dă Comisia Europeană articolelor 28-30 din Tratatul privind Comunitățile Europene, corelată cu jurisprudența Curții Europene de Justiție în acest sens, obligația pe care ar putea să o instituie un stat membru, de a folosi limba națională în mediul economic privat, în special în lanțul de producție și comercializare de bunuri, se poate constitui chiar într-o barieră în calea circulației bunurilor, adică o obligație (și un cost) în plus pentru producătorii și distribuitorii străini. Despre acest lucru se poate vorbi numai în stadiile prealabile vânzării unui produs, nu și atunci când produsul intră în contact direct cu consumatorul, care trebuie să aibă la dispoziție documentația cu caracter informativ (referitoare la produs) în limba națională oficială. După cum este cunoscut, în România, instrucțiunile de utilizare și alte informații legate de produsele comercializate adresate cetățenilor în calitate de consumatori trebuie să fie redactate în limba oficială, adică în limba română.

Necesitatea existenței variantei în limba română a standardelor naționale și obligația sprijinirii acestei activități (de traducere) de interes public din bani publici derivă din gama largă a domeniilor în care standardele sunt prezente și pot ajunge la cetățean prin: utilizarea standardului național, ca suport pentru elaborarea reglementărilor tehnice, utilizarea standardelor ca documente de lucru de către autoritățile de supraveghere a pieței, organismele de acreditare sau de certificare, aplicarea standardelor de către agenții economici în relația cu consumatorii, promovarea făcută de autorități către consumatori a prevederilor de interes public din standardele armonizate sau cele la care se fac trimiteri în reglementările tehnice ori au ca obiect protecția sănătății, a vieții sau a mediului, spre exemplu.

Desigur, nu în ultimul rând, putem susține că traducerea standardelor este necesară și pentru studiul lor în școli și universități, o bună parte dintre ele înglobând cunoștințe generale absolut necesare oricărui individ, cum ar fi: semnele de circulație, unitățile de măsură, desenul tehnic, cunoștințe elementare de protecție a mediului, a

vieții și sănătății și, mergând mai departe, prescripțiile de proiectare în diferite domenii, toate fiind cuprinse în standardele naționale, europene și internaționale. Toate autoritățile responsabile ale domeniilor nominalizate, și nu numai, ar trebui să aibă în vedere adoptarea prin traducere a unor standarde de largă circulație care aduc beneficii interesului public într-o formă sau alta.

Argumentarea noastră se poate raporta și la practica europeană. Comisia Europeană a propus în august 2005 adoptarea unei decizii de către Parlamentul și Consiliul European privind finanțarea standardizării europene. În nota de fundamentare a fost reiterat rolul standardizării de asigurare a liberei circulații a produselor industriale și a unui înalt grad de protecție a consumatorilor și a salariaților, ambele considerente fiind de ordin public. Utilizarea cât mai largă a standardelor europene și a altor produse ale standardizării sunt considerate de către Uniunea Europeană aspecte foarte importante pentru sprijinirea politicilor sale și pentru implementarea legislației comunitare. Este recunoscut și accentuat rolul standardizării europene de a susține armonizarea legislației, în vederea funcționării și consolidării pieței interne și a îmbunătățirii competitivității societăților private.

Finanțarea standardizării europene, potrivit Comisiei Europene, se impune a fi făcută din bani publici, prin intermediul unor alocări bugetare, fără aplicarea procedurilor specifice achizițiilor publice, deoarece organismele europene de standardizare sunt organisme recunoscute, conform Directivei 98/34/EC, a căror activitate este una de interes general european și care, la nivel european, nu concurează cu activitatea altor instituții. Obiectivele primare pe care trebuie să le aibă în vedere această finanțare sunt: elaborarea standardelor și a altor documente europene, facilitarea implementării acestora de către societățile private, în special prin asigurarea traducerii standardelor europene în toate limbile comunitare, și, nu în ultimul rând, întărirea coeziunii întregului sistem european de standardizare și promovarea acestuia.

Și la nivel național, lucrurile trebuie privite din aceeași perspectivă. Implementarea standardelor europene adoptate ca standarde naționale este o problemă de interes general, or satisfacerea interesului general trebuie să fie preocuparea autorităților statului. O aplicare corectă și unitară a

standardelor nu poate fi obținută decât prin asigurarea traducerii standardelor în limba română, limbă care în curând va deveni una comunitară.

Pe de altă parte, interesul de a avea standarde naționale în limba română este atât public, și trebuie susținut din fonduri publice, în ceea ce privește standardele din domeniile reglementate sau cele la care se face trimitere într-o reglementare, cât și privat, în domeniile în care agenții economici aplică în mod direct standardele în activitatea curentă, cu beneficii certe în activitatea lor. Putem da ca exemplu aici standardele referitoare la produse și servicii, care reprezintă practic o tehnologie referitoare la producția, depozitarea, ambalarea produselor sau prestarea serviciilor. Standardele privind asigurarea managementului calității, care aduc avantaje financiare considerabile prin implementarea lor, precum și standardele care sunt indispensabile unor activități de testare sau încercare a produselor, justifică interesul unui agent economic, dar și al unui laborator de încercare, dintr-o zonă sau alta, cel puțin de a finanța, dacă nu de a participa la activitatea de traducere și/sau elaborare de standarde în domeniul său de activitate.

Traducerea standardelor europene sau internaționale în limba română, ar trebui să fie o preocupare constantă a mediului universitar. Necesitatea perfecționării continue a nivelului profesional, în vederea instruirii viitorilor specialiști, determină obligația participării constante și active a cadrelor didactice la activitatea națională de standardizare. În același timp, prin participarea la elaborarea sau traducerea în limba română a standardelor, aceștia aduc o contribuție importantă, prin cunoștințele aprofundate pe care le au (în special în domenii tehnice), la definirea corectă a unor termeni și la elaborarea unui limbaj tehnic unitar, în avantajul tuturor beneficiarilor standardizării naționale. Cine ar trebui să finanțeze traducerea standardelor europene și internaționale de interes în domeniul educației? Toate autoritățile responsabile ale domeniilor nominalizate pentru că se adresează în mod evident interesului public dar și pentru că integrarea europeană presupune cunoașterea și însușirea aquis-ului comunitar, pregătirea economiei naționale, a agenților economici și, nu în ultimul rând, pregătirea cetățenilor României în vederea viitoarei lor calități de cetățeni europeni.

Standardele lunii

Maria BRATU, expert documentare, Serviciul Redacție-Marketing, Direcția Publicații

Laboratoare medicale

Laboratoare medicale. Cerințe pentru securitate

Aprobat pe 30 octombrie 2005, standardul SR ISO 15190:2005, specifică cerințele pentru desfășurarea activității în condiții de securitate într-un laborator medical. Cerințele garantează că este desemnată o persoană cu responsabilitate finală, iar ceilalți angajați au, la rândul lor, responsabilități în acest domeniu. Fiecare sarcină necesită evaluarea riscului, în vederea eliminării pericolelor prin: substituție, restricționare sau utilizarea măsurilor și a echipamentului personal de protecție. Securitatea este obiectivul esențial; costul are o importanță secundară. Standardul poate fi utilizat și în scopuri de acreditare de către un organism guvernamental, profesional sau de către o altă autoritate.

Clasificare alfanumerică: E32–Instrumente, aparate și utilaj mecanic de uz medical.

Clasificare ICS: 11.100–Medicină de laborator.

Evaluarea conformității

Evaluarea conformității. Cerințe generale pentru organismele de acreditare care acreditează organisme de evaluare a conformității

Aprobat pe 31 octombrie 2005, standardul SR EN ISO/CEI 17011:2005 specifică cerințele generale pe care trebuie să le îndeplinească organismele de acreditare care evaluează și acreditează organisme de evaluare a conformității (OEC). Documentul conține cerințele pentru procesul de evaluare între părți, în vederea încheierii acordurilor de recunoaștere reciprocă între organismele de acreditare.

O condiție preliminară pentru comerțul în condiții de egalitate este aceea ca orice produs sau serviciu, acceptat oficial într-o țară, să circule liber în altele, fără a trebui să treacă prin alte încercări, inspecții sau certificări. În economia globalizată, se cere declararea în mod obiectiv a conformității produselor sau serviciilor cu cerințele specificate. Organismele de evaluare a conformității efectuează asemenea activități, care includ: certificarea, inspecția, încercarea și etalonarea. Există o cerere crescândă de verificare imparțială a competenței acestora. Ea este efectuată de organisme de acreditare cu autoritate, imparțiale față de organismele de evaluare a conformității și față de clienți. Un sistem de acreditare a serviciilor OEC trebuie să furnizeze încredere cumpărătorilor și autorităților și să faciliteze comerțul transfrontalier. Scopul final este realizarea unei singure acreditări și a unei singure evaluări a conformității. Un sistem care facilitează comerțul transfrontalier funcționează adecvat dacă toate organismele de acreditare și OEC funcționează conform cerințelor acceptate la nivel global într-un mod echivalent și dacă iau în considerare interesele tuturor părților implicate. La nivel regional și internațional au fost create mecanisme de evaluare între părți, prin care se asigură că organismele de acreditare funcționează conform acestui standard. Cei care au trecut cu succes această evaluare devin membri ai acordurilor de recunoaștere reciprocă. Ei facilitează procesul unic prin recunoașterea, promovarea și acceptarea reciprocă a evaluărilor conformității acreditate.

Clasificare alfanumerică: U35–Managementul calității și asigurarea calității.

Clasificare ICS:03.120.20–Clasificarea produselor și a întreprinderilor. Evaluarea conformității.

Evaluarea conformității. Vocabular și principii generale

Aprobat pe 31 octombrie 2005, standardul SR EN ISO/CEI 17000 specifică termeni generali și definiții referitoare la evaluarea conformității, inclusiv la acreditarea organismelor de evaluare a conformității și la utilizarea evaluării conformității pentru facilitarea comerțului. O descriere a abordării funcționale a evaluării conformității este inclusă în Anexa A, ca sprijin suplimentar de înțelegere între utilizatorii evaluării conformității, organisme de evaluare a conformității și organisme de acreditare, atât în domeniul voluntar, cât și în cel reglementat. Unii dintre termenii incluși în acest standard român se referă la concepte considerate esențial să fie definite. Alți termeni importanți au fost explicați. Un index alfabetic listează termenii definiți în prezentul standard. Standardele care definesc alți termeni relevanți sunt menționate în Anexa B, cu liste alfabetic separate. Primii sunt termeni care se aplică unor aspecte specifice ale evaluării conformității, așa cum sunt ei definiți în alte standarde din seria ISO/CEI 17000. În a doua categorie se află termeni ale căror definiții, prezentate în Vocabularul internațional de bază și de termeni generali de metrologie (VIM), fie în standardul ISO 9000, repere general aplicate în contextul evaluării conformității.

Clasificare alfanumerică: U35–Managementul calității și asigurarea calității.

Clasificare ICS: 01.040.03–Servicii. Organizarea întreprinderilor, management și calitate. Administrare. Transport. Sociologie (Vocabulare).

03.120.20–Certificarea produselor și a întreprinderilor. Evaluarea conformității.

Managementul de mediu

Management de mediu. Evaluarea ciclului de viață. Format al documentației referitoare la date

Aprobat pe 30 noiembrie 2005, standardul SR ISO/TS 14048: 2005 furnizează cerințele și o structură pentru un format al documentației referitoare la date, spre a fi utilizat pentru documentarea transparentă și clară și schimbul de date ale evaluării ciclului de viață (ECV) și ale inventarului ciclului de viață (ICV), permițând o documentare coerentă a datelor, raportarea,

colectarea, calculul și calitatea lor, prin specificarea și structurarea informațiilor relevante. Formatul documentației referitoare la date specifică cerințe privind repartizarea documentării datelor pe domenii, fiecare beneficiind de o descriere explicativă. Descrierea domeniului de date este specificată ulterior prin structura formatului documentației referitoare la date. Prezentul standard rămân se aplică la specificarea și structurarea formularelor de tip chestionar și a sistemelor de informații. El poate fi extins, de asemenea, la alte aspecte ale managementului datelor referitoare la mediu.

Clasificare alfanumerică: R09–Managementul mediului.

Clasificare ICS: 13.020.60–Ciclul de viață al produselor.

Managementul calității

Linii directoare pentru managementul aspectelor economice ale calității

Aprobat pe 30 septembrie 2005, standardul SR ISO/TR 10014:2005 furnizează îndrumări referitoare la modul în care se pot obține beneficii economice din aplicarea managementului calității. Acest raport tehnic prezintă concepte și o metodologie care oferă organizațiilor ocazia de a spori satisfacția clienților și a reduce costurile. El sprijină organizația să determine care din tehnicile de clasificare a costurilor și monitorizare a satisfacției clienților le îndeplinesc cel mai bine necesitățile. Managementul calității influențează performanța economică a unei organizații atât pe termen scurt, cât și lung. Organizația nu trebuie să vadă aceste efecte numai sub forma reducerilor de costuri pe termen scurt. Ceea ce pare o îmbunătățire pe termen scurt poate avea efecte negative pe termen lung din punct de vedere al loialității clienților, al reputației produselor sau al încrederii utilizatorilor. Obiectivele economice pe termen scurt și lung trebuie formulate și analizate în mod regulat în cadrul planificării calității.

Clasificare alfanumerică: U35–Managementul calității și asigurarea calității.

Clasificare ICS: 03.120.10–Managementul calității și asigurarea calității.

Asociația de Standardizare din România a publicat standardul SR ISO/TR 10017:2005

Asociația de Standardizare din România a publicat recent standardul SR ISO/TR 10017:2005, *Îndrumări referitoare la utilizarea tehnicilor statistice pentru ISO 9001:2000*, care își propune să sprijine o organizație în identificarea tehnicilor statistice care pot fi utile în dezvoltarea, implementarea, menținerea și îmbunătățirea unui sistem de management al calității în conformitate cu cerințele SR ISO EN 9001:2001.

Adoptat de Comitetul Tehnic nr. 56, *Managementul calității și asigurarea calității*, documentul preia prin metoda traducerii raportul tehnic ISO/TR 10017:2003, elaborat de Organizația Internațională de Standardizare (ISO), și este destinat organizațiilor de toate mărimile și din toate domeniile de activitate.

Doamna Diana Iorga, expert principal standardizare și secretar al Comitetului Tehnic 56 consideră că „standardul este deosebit de util organizațiilor și, în măsura în care este cunoscut și implementat, conduce la importante reduceri de timp și resurse și la creșterea eficacității firmei, factori importanți pentru competitivitatea oricărei organizații în condițiile unei piețe de desfacere din ce în ce mai exigente”.

Utilizarea tehnicilor statistice rezultă din variabilitatea care poate fi observată la nivel de comportament și de rezultat, la toate procesele, chiar în condiții de stabilitate aparentă. Variabilitatea poate fi observată în caracteristicile cuantificabile ale produselor și proceselor, ea există în diferitele etape ale întregului ciclu de viață al produselor, de la cercetarea de piață, la serviciul furnizat clientului și la eliminarea finală.

Tehnicile statistice ajută la măsurarea, descrierea, analiza, interpretarea și modelarea acestei variabilități, chiar dacă se utilizează o cantitate de date relativ limitată. Analiza statistică a datelor furnizează o înțelegere mai bună a caracterului, mărimii și cauzelor variabilității. Ea sprijină rezolvarea sau prevenirea problemelor generate de variabilitate.

Tehnicile statistice permit o utilizare mai bună a datelor disponibile, sprijinind luarea deciziilor și

îmbunătățirea continuă a calității produselor și proceselor, în vederea obținerii satisfacției clientului. Aceste tehnici se aplică unei game largi de activități, precum: cercetarea de piață, proiectarea, dezvoltarea, producția, verificarea, instalarea și service-ul.

Prezentul standard este destinat a îndruma și ajuta o organizație în judecarea și selectarea tehnicilor statistice adecvate necesităților organizației. Criteriile de determinare a necesităților de tehnici statistice și adecvarea tehnicilor selectate rămân la latitudinea organizației.

Tehnicile statistice descrise se pot aplica și altor standarde din seria SR EN ISO 9000, în mod deosebit standardului SR EN ISO 9004:2001.

Sunt furnizate îndrumări cu privire la selectarea tehnicilor statistice adecvate care pot fi utile unei organizații în dezvoltarea, implementarea, menținerea și îmbunătățirea unui sistem de management al calității în conformitate cu SR EN ISO 9001:2001. Documentul a fost elaborat prin examinarea acelor cerințe ale standardului SR EN ISO 9001 care implică utilizarea datelor cantitative și prin identificarea și descrierea tehnicilor statistice utile atunci când se folosesc astfel de date.

La tehnicile menționate se mai pot adăuga și altele (statistice sau de alt tip) considerate benefice de către organizație. Utilizarea tehnicilor statistice va conduce la creșterea eficacității sistemului de management al organizației.

Redactare: Maria Bratu

Comisia Europeană cere reducerea cantităților de mercur

Uniunea Europeană, mare exportatoare de mercur, a lansat un plan de acțiuni pentru monitorizarea acestui element chimic pe teritoriul său și în lume, în general. Ea a elaborat o serie de măsuri și de reglementări în acest sens.

Francezii și alți europeni au impresia că, întrucât termometrele medicale din copilăria lor, care funcționau pe baza lichidului argintiu ce urca sau cobora în funcție de temperatura înregistrată au fost înlocuite obligatoriu cu dispozitive noi, mercurul a dispărut. Acest lucru nu s-a întâmplat însă. În primul rând pentru că mercurul este un element natural. Este singurul metal în stare lichidă la temperatura și presiunea ambiantă. El este denumit, de altfel, și „argint viu”. Este indestructibil chiar și dacă este transformat într-un compus mai puțin toxic, la capătul unui proces chimic complex și costisitor. Mercurul circulă, totuși, dintotdeauna în aer, sedimente și sol. Întrucât el este prezent în stare naturală în scoarța terestră, o anumită cantitate este difuzată de surse naturale, precum vulcanii. De asemenea, el poate fi produs sub formă de metal lichid prin tratarea mineralului natural numit cinabru (sulfura de mercur). Expunerea la mercur este mare întrucât acesta este utilizat la unele produse și activități umane, de exemplu, arderea cărbunelui, în primul rând.

Un produs larg utilizat și exportat

Uniunea Europeană este mare exportatoare de mercur. Ea asigură 1 000 de tone din producția anuală de 3 600 de tone. Exporturile sale constau din cantitățile excedentare provenite din industria clorului și a sodiei. Alți producători de mercur provenit din cinabru sunt Algeria, China și Kirghistanul. Mercurul poate fi însă produs și din reciclarea deșeurilor, precum aliajele dentare și tuburile fluorescente uzate. El este și un subprodus rezultat din procesul de fabricație a altor metale, precum zincul și staniul, în numeroase state ale Uniunii Europene. După cum confirmă și Comisia Europeană,

„mercurul este utilizat pentru numeroase aplicații. În Uniunea Europeană, cererea de mercur s-a ridicat la 300 de tone în 2003. Acest element chimic este utilizat la fabricarea aliajelor dentare, a aparatelor de măsură și control (termometre) și a lămpilor fluorescente (mercurul îmbunătățind randamentul acestora). De asemenea, el este utilizat la unele operații industriale”.

Expunerea la mercur este mare și în alte zone ale lumii. Emisiile de mercur se reduc în Europa, însă continuă să crească la nivel mondial, ca urmare a utilizării sporite a cărbunelui pentru producerea electricității, în statele în curs de dezvoltare. La ora actuală, folosirea acestui element la extracția aurului (la scară redusă), mai ales în Africa, Asia și America de Sud, constituie o problemă care îngrijorează autoritățile din domeniul sanitar și cel de reglementare. Această activitatea necesită aproximativ 1 000 de tone de mercur pe an, cea mai mare parte a acestuia fiind eliminată în mediu. Comisia confirmă faptul că „mercurul, chiar dacă face obiectul unor măsuri naționale, rămâne totuși un poluant universal, care circulă peste tot, pe glob. Cele mai mari expuneri la mercur se înregistrează în zonele arctice; el se află în cantități mari în corpul animalelor consumate ca hrană în aceste zone”.

Dreptul comunitar și național abundă în măsuri

Elaborând un corpus de măsuri contra mercurului, Comisia nu descoperă „o terra incognita”. Există numeroase măsuri legislative comunitare și naționale îndreptate împotriva acestui element. Aspectele cele mai importante care au fost vizate sunt deșeurile care conțin mercur și utilizarea mercurului la diverse aplicații industriale. Măsurile

deja luate, precum și alți factori, precum schimbările intervenite în utilizarea combustibililor, au permis reducerea cu 60% a emisiilor de mercur în Europa în intervalul 1990-2000.

În ceea ce privește reglementarea comunitară, emisiile de mercur din surse industriale importante sunt acoperite de Directiva 96/61/CE, Prevenirea și reducerea poluării (Directiva IPPC – potrivit acronimului englezesc), care a fost implementată de statele membre începând cu octombrie 1999, și a cărei valabilitate se încheie în 2007. Această directivă se referă la industria comunitară a clorului și a sodei, care va elimina treptat utilizarea mercurului din procedeele sale. În plus, emisiile de mercur au fost reduse prin aplicarea directivelor europene specifice pentru marile instalații de ardere (GIEC) și incinerare a deșeurilor. Unele state membre ale Uniunii Europene au introdus chiar controale mai stricte ale emisiilor, de exemplu, în domeniul incinerării.

Dreptul comunitar interzice sau limitează strict folosirea mercurului în domeniile: baterii, echipamente electrice și electronice, pesticide, produse cosmetice, agenți de conservare a lemnului, agenți de tratare a textilelor, agenți de combatere a murdăririi cocilor navelor, întreruptoare pentru vehicule.

În sfârșit, în alte domenii, dreptul comunitar a stabilit cerințe referitoare la gestiunea deșeurilor care conțin mercur, pentru a proteja aerul și apa. De asemenea, el limitează conținutul de mercur din apa destinată consumului alimentar și din produsele piscicole.

În ce constă noua strategie a Comisiei ?

Comisia propune:

- Un ansamblu de măsuri la nivel mondial: Uniunea Europeană participă la activități internaționale și cooperează cu alte state pe probleme de tratare a mercurului. Europa a propus o strategie internațională pentru reducerea ofertei, mai ales prin eliminarea treptată a producției de mercur obținut din cinabru și prin adoptarea de măsuri ce vizează eliminarea de pe piață a excedentelor de mercur. Această strategie cuprinde și sprijinul acordat țărilor terțe pentru reducerea consumului și emisiilor de mercur, precum și Programul Națiunilor Unite pentru Protecția Mediului (PNUE);

- Reducerea ofertei comunitare: exporturile de mercur ale Uniunii Europene vor fi eliminate treptat până în 2011;

- Reducerea cererii comunitare: se va interzice comercializarea de dispozitive de măsurare care conțin mercur (termometre), destinate atât marelui public, cât și domeniului sănătății. De asemenea, se

are în vedere monitorizarea mercurului folosit la aliaje dentare în cadrul Uniunii Europene;

- Tratarea cantităților excedentare de mercur din Uniunea Europeană: eliminarea utilizării mercurului în industria clorului și a sodei va genera mari excedente; la ora actuală, acest mercur este repus pe piața mondială, însă Comisia consideră că reducerea progresivă a exporturilor Uniunii Europene va pune capăt acestei situații; Comisia își propune organizarea unei „depozitări adecvate” a acestui element chimic. De asemenea, se are în vedere examinarea cazului mercurului aflat în circulație în Uniunea Europeană (produse expirate);

- Reducerea emisiilor provenite din Uniunea Europeană: Comisia își propune realizarea unui studiu specific cu privire la controlul suplimentar al deșeurilor rezultate din arderea pe scară redusă a cărbunelui. De asemenea, se are în vedere intensificarea schimbului de informații între statele membre;

- Protecția la expunere: Autoritatea Europeană pentru Securitatea Alimentelor examinează îndeaproape expunerea la mercur a femeilor însărcinate, considerate cele mai vulnerabile. Comisia va elabora măsuri suplimentare pentru combaterea mercurului din alimentație, pe măsură ce vor fi validate noi concluzii;

- Îmbunătățirea înțelegerii: vor fi desfășurate cercetări care vor acoperi lacunele de cunoștințe cu privire la mercur și la soluțiile de eliminare a lui.

Pentru elaborarea acestei strategii, Comisia a realizat numeroase studii pe scară largă, precum și un studiu cu privire la impactul mercurului asupra a cinci aspecte (oferta și schimbul de mercur, depozitarea sa etc.). Potrivit Comisiei, „pentru fiecare aspect au fost propuse două opțiuni, care au fost comparate, iar cea selectată a fost inclusă în strategie; ea reflectă echilibrul optim între impacturile sociale, economice și de mediu”.

Traducere: Maria **Bratu**, din: *Enjeux*, nr. 259/2005

Standardizarea europeană pe scurt

Vă puteți imagina...

... o Europă cu mărimi diferite la card-urile de credit, o Europă în care nu ai putea să fii sigur dacă benzina este aceeași în fiecare țară sau în care organismele modificate genetic pentru domeniul alimentar nu au fost clasificate în același fel? În aceste condiții, viața de zi cu zi a cetățenilor europeni ar fi mult mai complicată.

Din fericire, Europa în care trăim astăzi are o piață unică. Libera circulație a mărfurilor, a persoanelor, a serviciilor și a capitalului devine o realitate. Barierele în calea comerțului sunt eliminate prin elaborarea standardelor europene comune. Misiunea elaborării standardelor europene îi revine Comitetului European de Standardizare – CEN. Acesta este sprijinit în îndeplinirea rolului său de alte două organizații europene de standardizare similare: CENELEC (specializat în standardizarea electrotehnică) și ETSI (specializată în standardizarea telecomunicațiilor).

Standardele aparțin unei economii bazate pe cunoaștere, care sprijină industria și societatea europeană

Atât consumatorii, cât și producătorii beneficiază, în egală măsură, de standardizare printr-o securitate sporită a produsului, prin calitate și prețuri scăzute. Cu un standard comun pentru 28 de țări europene, un produs poate ajunge pe o piață mult mai extinsă, cu costuri mult mai scăzute de realizare și încercare. Producătorii beneficiază de faptul că pot folosi o bază mai mare de furnizori externi, cu o asigurare a calității și o eficiență crescute.

Clienții vor accepta mai repede un produs sau un serviciu în care au încredere. Cu angajamentul său de a reflecta inovația și rezultatele cercetării și dezvoltării, CEN este pregătit să răspundă noilor cereri ale pieței și noilor politici europene.

Standardele europene se bazează pe consens, un consens care reflectă interesele economice și sociale a 29 de țări reprezentate de organisme naționale de

standardizare care sunt membrii CEN. Deși cele mai multe dintre ele sunt inițiate de industrie, un număr important de standarde a fost elaborat pentru a sprijini legislația europeană, constituind așa-numita „Nouă Abordare”. Referințele la standarde într-un text legislativ sunt considerate un mijloc mult mai eficient de a asigura faptul că produsele îndeplinesc cerințele esențiale de sănătate și securitate din legislație decât elaborarea unor legi detaliate.

Libera circulație a bunurilor și serviciilor reprezintă una dintre libertățile fundamentale ale Uniunii Europene

Acest lucru nu înseamnă că standardele europene sunt elaborate izolat la nivel regional. CEN a încheiat un acord cu Organizația Internațională de Standardizare (ISO) prin care standardele europene și internaționale comune se pot elabora împreună. Într-adevăr, mai mult de 30% din standardele europene adoptate de CEN sunt identice cu standardele internaționale și mult mai multe sunt foarte apropiate.

La ce vă ajută standardele:

- Standardele sporesc securitatea produselor;
- Standardele încurajează economiile;
- Standardele facilitează producătorilor conformitatea cu legislația europeană;
- Standardizarea promovează interoperabilitatea produselor și serviciilor;
- Standardele încurajează concurența;

- Standardele facilitează comerțul prin diminuarea barierelor tehnice;
- Standardele promovează securitatea și durabilitatea ecologică;
- Standardele protejează mediul;
- Standardizarea reflectă cercetarea și dezvoltarea;
- Standardizarea promovează o înțelegere și un punct de vedere comune.

Cum poți deveni parte în sistemul standardizării

Standardele sunt elaborate de către experți din diferite domenii. Pentru a realiza consensul european, industria, federațiile din comerț, autoritățile publice, mediul academic și reprezentanții organizațiilor nonguvernamentale pot participa la procesul de standardizare.

Modalitatea obișnuită de participare este prin intermediul organismelor naționale de standardizare. Acestea au sarcina de a trimite delegații echilibrate pentru a reprezenta interesele naționale în cadrul unui proiect de standardizare. Grupuri de interese organizate la nivel european – reprezentând organizații ale celor care activează pentru protecția mediului, pentru consumatori, pentru întreprinderile mici și mijlocii și multe altele – au, de asemenea, posibilitatea de a contribui la elaborarea unui standard.

Un producător care dorește să participe la procesul european de standardizare ar trebui să contacteze organismul național de standardizare, fie direct, fie prin intermediul unei asociații comerciale/patronale. Prin organismul național de standardizare, producătorul poate fi implicat în comitetul național „în oglindă” care răspunde de elaborarea poziției naționale pentru un anumit standard și își poate prezenta poziția în cadrul comitetului tehnic CEN respectiv. Acesta ar putea să devină și membru al delegației naționale la comitetul tehnic CEN sau ar putea fi desemnat într-una din grupele de lucru.

Un standard european este același din Portugalia până în Finlanda și din Cipru până în Islanda sau România.

Noile inițiative de standardizare

CEN se implică în toate aspectele societății și este deschis tehnologiilor inovatoare. Se dorește identificarea unor noi subiecte și domenii cărora să li se poată oferi servicii de standardizare. Pot apărea

noi domenii, cum ar fi, de exemplu, ca rezultat al cercetării și inovării la nivel european, nevoia armonizării pieței sau a cerințelor de calificare. Dacă doriți să vă informați asupra activității de standardizare în domeniul dvs., vă rugăm să adresați întrebările dvs. la new.projects.line@cenorm.be

În cazul în care compania sau asociația comercială este membru al unei federații europene, federația poate căuta să obțină un **statut de colaborare** cu comitetul tehnic. Acest lucru ar permite federației să participe la comitetul tehnic CEN ca observator sau să își numească experți în grupele de lucru. Aproximativ 350 de organizații dețin **statutul de colaborare** cu comitetele tehnice.

Elaborarea unui standard european

• Punctul de pornire

O propunere pentru un standard european poate veni din mai multe părți. Totuși, căile obișnuite sunt prin intermediul organismelor naționale de standardizare sau, în cazul în care este vizată legislația europeană, din partea Comisiei Europene sau a Secretariatului Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS).

Având în vedere necesitățile la nivel pan-european, perioada de timp cerută pentru finalizarea unui standard și resursele disponibile, comitetul tehnic CEN respectiv ia o decizie privind adoptarea propunerii. Un proiect de standardizare adoptat este alocat uneia din grupele de lucru din cadrul comitetului tehnic care răspunde de elaborarea standardului.

În cazul în care propunerea este pentru o activitate de standardizare într-un domeniu nou, CEN *Technical Board* este cel căruia îi revine sarcina de a lua o primă decizie. Dacă decizia sa este pozitivă, va delega activitatea unui comitet tehnic deja existent sau va înființa un nou comitet tehnic, după caz.

Unul dintre principiile CEN este acela că, în momentul în care a fost adoptat un proiect de standardizare, organismele naționale de standardizare nu mai pot elabora un nou standard național în același domeniu de aplicare cu cel al proiectului, nu mai pot revizui un standard național deja existent, fără permisiunea CEN *Technical Board*. Această obligație se numește „standstill” și permite ca eforturile să se concentreze asupra armonizării europene.

Un standard european este modelat de către cei care contribuie la elaborarea sa.

Ancheta publică – un plus de valoare

O dată ce proiectul de standard european a fost realizat, este lansat pentru anchetă publică, un proces cunoscut la CEN ca „ancheta CEN”. În timpul acestei etape oricine care este interesat (de exemplu: producătorii, autoritățile publice, consumatorii etc.) poate face comentarii pe marginea proiectului. Aceste comentarii și păreri sunt însumate de către organismele naționale de standardizare și sunt trimise la comitetul tehnic CEN pentru a fi luate în considerare.

Un standard european înseamnă 29 de standarde naționale

Un standard european este adoptat de către organismele naționale de standardizare care alcătuiesc CEN printr-un sistem de pondere a voturilor. După ce este publicat de CEN, fiecare organism național de standardizare este obligat să adopte standardul european ca standard național identic și să anuleze orice standarde naționale existente care sunt în conflict cu noul standard european. Astfel, un standard european devine standard național în cele 29 de țări membre ale CEN.

De exemplu, standardul european privind securitatea jucăriilor, EN 71 a fost adoptat ca NF EN 71 de către AFNOR în Franța și ca EVS EN 71 de către EVS în Estonia. Aceste standarde se comercializează prin intermediul organismelor naționale de standardizare din țările respective.

Sectoarele CEN

Standardele se află în toate aspectele vieții de zi cu zi. Mesele, ușile, dimensiunile hârtiei și șinele de cale ferată – toate sunt produse conform unui standard. Cursurile de pregătire, de exemplu, pentru operatorii unui *call center*, pot fi și ele efectuate în conformitate cu un standard european. CEN acoperă aproape toate sectoarele din industrie. Și cum există o mulțime de ramuri industriale, CEN poate asigura un răspuns personalizat pentru necesitățile fiecărui domeniu în parte. Pentru a ține pasul cu progresul, comitetele tehnice CEN sunt constituite după sectoare și subsectoare. CEN *Management Centre* din Bruxelles, care asigură *hub-ul* central al CEN beneficiază și de specialiști care pot da consultanță și pot sprijini activitățile de standardizare.

Sectoarele de care se ocupă CEN sunt:

Chimie – combustibili pe bază de hidrocarbon și biocombustibili, cât și adezivi, lemn, explozivi de uz industrial etc.

Construcții și construcții de drumuri și poduri – structuri, produse, materiale, echipamente, dar și rezistența la foc, geotextile etc.

Bunuri de uz casnic, sport și agrement – jucării, echipamente pentru gimnastică, sport și locuri de joacă, textile și artificii etc.

Mediul înconjurător – calitatea apei și a aerului, deșeuri și ecoetichetare etc.

Domeniul alimentar – analiza ingredientelor din produsele alimentare, furaje pentru animale, asigurarea calității, ambalarea și logistica etc.

Standarde generale – acreditare, certificare, încercări și iluminare, acustică și vibrații etc.

Îngrijirea sănătății – dispozitive medicale, implanturi, dispozitive de diagnosticare, materiale și dispozitive pentru domeniul optic și stomatologic etc.

Sănătate și securitate – echipamente personale de protecție (de exemplu, pentru urechi, ochi, aparatul respirator) etc.

Încălzire, răcire și ventilație – arzătoare cu gaz, arzătoare cu petrol și combustibil solid, pompe de refrigerare și încălzire etc.

Societatea informațională – tehnologia informației și a comunicațiilor, programul Europa etc.

Materiale – oțel, cupru, aluminiu, plumb, zinc și staniol sau hârtie, piele, textile și plastic etc.

Înginerie mecanică – standarde de securitate pentru mașini, specificații pentru echipamentele sub presiune, cazane sub presiune, țevi, rezervoare etc.

Măsurători – contoare de apă, gaz și căldură sau de presiune etc.

Servicii – în scopuri contractuale sau de pregătire, cum ar fi de exemplu în transport, turism și servicii poștale etc.

Transport și ambalare – interoperabilitatea căilor ferate convenționale și de mare viteză, domeniul aerospațial, transportul mărfurilor periculoase, cel rutier și de cale ferată, ambalaje și ambalarea deșeurilor etc.

Utilități și energie – furnizarea de gaze și apă, curent electric, cogenerare, sisteme pentru ape reziduale și sisteme de încălzire solară etc.

Glosar CEN

Standard european (EN) – produsul principal al CEN. Elaborat de un comitet tehnic și aprobat de membrii CEN, un standard european adoptat, care în timpul elaborării trece printr-o fază de anchetă publică, trebuie publicat ca standard național identic de către organismele naționale de standardizare membre CEN.

Comitet tehnic (CT) – comitet responsabil de elaborarea standardelor în sectoarele și subsectoarele specifice. Comitetele tehnice sunt alcătuite din delegații ale organismelor naționale de standardizare. Elaborarea efectivă a standardelor se face în grupele de lucru ale comitetelor tehnice. Grupele de lucru sunt alcătuite din experți în produsele și serviciile ce urmează a fi standardizate.

Organismele naționale de standardizare (ONS) – organisme de standardizare recunoscute la nivel național care sunt eligibile pentru a reprezenta statele ca membre CEN.

CEN Management Centre (CMC) – sediul înregistrat al CEN care reprezintă *hub*-ul organizației. Sediul lui se află la Bruxelles.

CEN Workshop (WS) – un grup de standardizare deschis participării directe a oricărei părți interesate, ce pregătește *CEN Workshop Agreements (CWA)*. CWA nu au statutul unui EN, în consecință, nu există obligația de a fi adoptate de către organismele naționale de standardizare.

CEN nu înseamnă numai standarde

Aspectele cheie în elaborarea unui standard european, acelea din care standardul își câștigă forța și legitimitatea, constau în reprezentarea tuturor părților interesate și acordul obținut prin consens.

Totuși, aceste cerințe fac ca procesul de elaborare a unui standard european să consume foarte mult timp. Ca atare, CEN s-a angajat recent într-un program care are ca obiectiv finalizarea mării majorități a standardelor europene în trei ani.

De asemenea, este posibil pentru părțile implicate în procesul de standardizare să ceară soluții de standardizare mai „blânde” care pot avea diferite niveluri de legitimitate față de standardul european tradițional. Aceste soluții sunt adesea denumite „noile produse”.

Specificația tehnică

Comitetele tehnice CEN pot folosi specificația tehnică CEN (CEN/TS) ca o alternativă la standardul european atunci când nu se poate obține, destul de repede, acordul asupra unui standard sau atunci când tehnologia nu a ajuns încă la un stadiu suficient de dezvoltare. Specificațiile tehnice CEN nu au statut de standard european; în consecință, nu există obligația de a fi adoptate de către organismele naționale de standardizare ca standarde naționale.

CEN Workshop Agreement

Soluție mai rapidă și mai flexibilă introdusă pentru prima dată pentru a veni în întâmpinarea necesităților comunității de tehnologie a informației și a comunicațiilor legate de identificarea unor soluții rapide, aceasta este acum disponibilă tuturor sectoarelor CEN. CWA sunt elaborate în cadrul seminarelor CEN de către orice parte interesată în elaborarea produsului. Participarea nu se bazează pe delegațiile naționale. Nu există o limită geografică privind participarea și, de aceea, participanții pot fi și din afara Europei. Ca și specificațiile tehnice CEN, CWA nu au statut de standard european și, în consecință, nu există obligația de a fi adoptate de către organismele naționale de standardizare ca standarde naționale.

Soluții diferite pentru necesități diferite

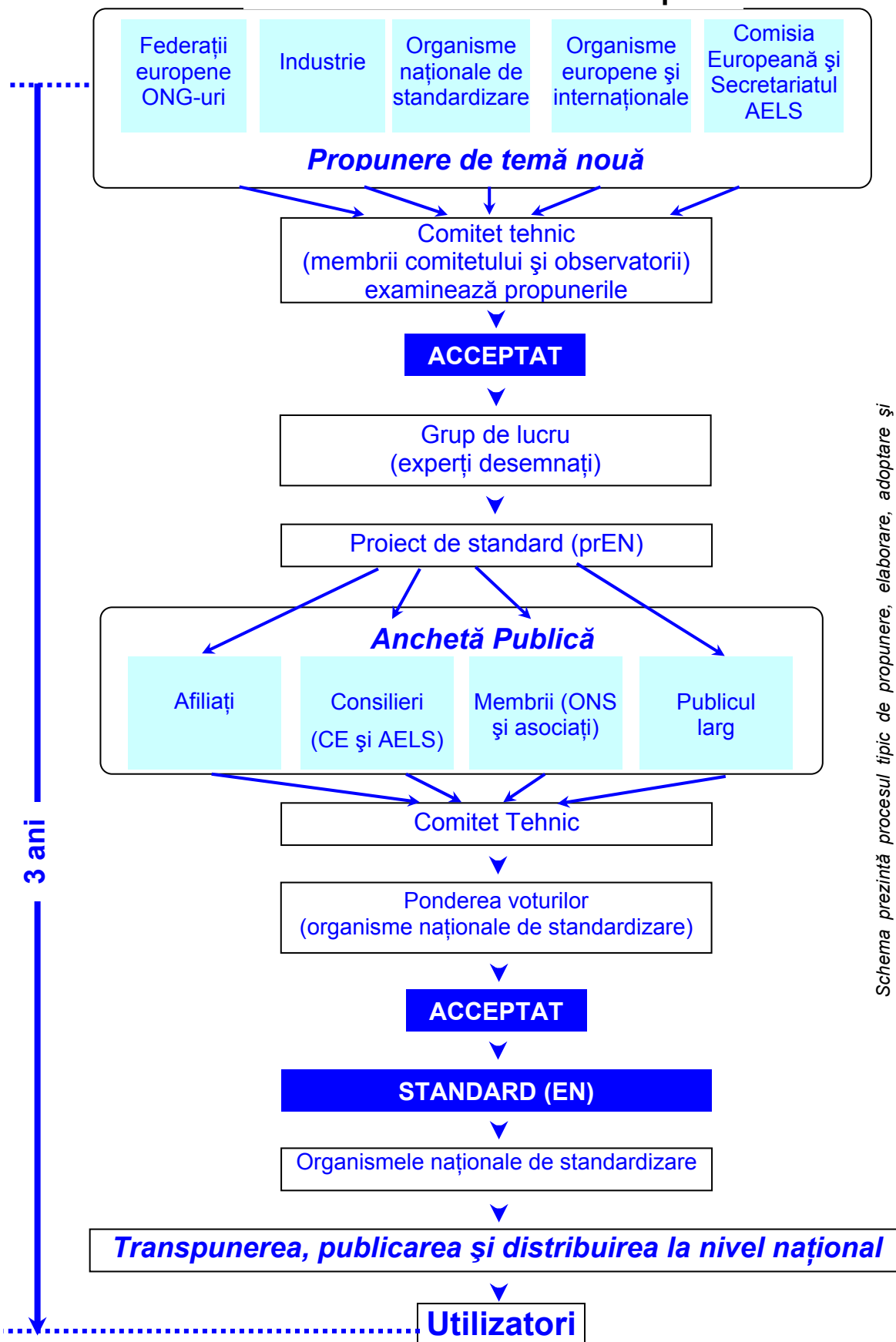
Asistență tehnică

CEN administrează mai multe programe de asistență tehnică la nivel regional și național, finanțate de UE. Obiectivul acestor programe este de a facilita comerțul prin intermediul unui sistem de organisme și proceduri recunoscute reciproc. Asistența are ca obiectiv construirea unei infrastructuri a calității (standardizare, încercare și metrologie, evaluarea conformității și certificare) în țările beneficiare. Obiectivul include totul, de la consolidarea organismelor naționale de standardizare până la strategiile de elaborare a reglementărilor tehnice. CEN administrează, în prezent, programe în Asia (ASEAN), în țările mediteraneene (MEDA), de exemplu Turcia și Malta.

Certificare

Evaluarea independentă a conformității produselor și serviciilor cu standardele conferă o încredere mai mare consumatorilor și utilizatorilor. În colaborare cu CENELEC, CEN oferă Keymark - marca europeană de conformitate cu standardele europene. Deși CEN nu efectuează evaluarea și certificarea activităților, organismele de certificare pot apela la

Elaborarea unui standard european

Schema prezintă procesul tipic de propunere, elaborare, adoptare și publicare a unui standard european. Există și alte opțiuni, inclusiv elaborarea în paralel a standardelor comune cu ISO.

organismele naționale de standardizare membre ale CEN pentru a utiliza Keymark în schemele de certificare din țările respective.

Utilizarea Keymark implică faptul că:

- produsul este în conformitate cu standardul european adecvat;
- există cu siguranță un control al producției de fabrică;
- conformitatea face obiectul unei supravegheri periodice și al unui audit.

CEN este o organizație tehnică nonprofit, înființată în conformitate cu legea belgiană și alcătuită din organismele naționale de standardizare din 29 de țări europene. Interesele României sunt

reprezentate în cadrul CEN de organismul național de standardizare, Asociația de Standardizare din România, care deține statutul de membru cu drepturi depline al CEN. În plus față de membrii cu drepturi depline, CEN are opt asociați ce reprezintă federații profesionale și comerciale pan-europene și interese ale consumatorilor și de mediu. Cinci organisme naționale de standardizare din țările din Europa Centrală și de Est, care pot deveni membre ale UE sau AELS, participă la CEN cu statut de afiliați. CEN mai administrează și un program pentru organismele de standardizare partenere. Comisia Europeană și Secretariatul AELS au rolul de consilieri ai CEN pe aspecte politice.

Traducere: Diana **Dorobanțu**

Responsabilitatea socială – domeniu de pionierat pentru standardizarea internațională

Maria BRATU, expert documentare, serviciul Redacție-Marketing, Direcția Publicații – ASRO

Standardul ISO 26000, referitor la responsabilitatea socială, va defini criteriile pe care va trebui să le implementeze o întreprindere sau orice alt tip de organizație, pentru a se putea prevala de responsabilitatea socială. Conceptul a sfârșit prin a se impune și el descrie capacitatea întreprinderilor de a-și evalua activitatea altfel decât înregistrând beneficii sau pierderi. Potrivit lui, întreprinderile integrează voluntar preocupări sociale și de mediu în activitățile lor, precum și în interacțiunile cu părțile interesate. În conformitate cu noile orientări, responsabilitatea socială este și capacitate de a implementa o politică de dezvoltare durabilă, care îmbină dezvoltarea economică, progresul și bunăstarea societății cu protecția mediului.

Ea asigură reușita unei întreprinderi care ține seama, în activitățile pe care le desfășoară, de preocupări sociale și de mediu care merg dincolo de prescripțiile legale. Asigurarea satisfacției clienților, reducerea la minimum a impacturilor de mediu și, în același timp, răspunsul la așteptările părților implicate, precum: salariații, furnizorii și comunitatea din care face parte întreprinderea, pot aduce întreprinderii respective beneficii directe și pot influența pozitiv competitivitatea sa pe termen lung.

Implementarea principiilor responsabilității sociale poate ajuta, de asemenea, întreprinderile:

- Să facă față noilor responsabilități legate de globalizare;
- Să răspundă așteptărilor noilor părți interesate, ca, de exemplu, consumatorii, care cer produse care să protejeze mediul, organismele neguvernamentale, care sunt preocupate de

condițiile sociale de producție, intervenții financiare care reclamă garanții suplimentare.

Elaborarea unui standard în acest domeniu este foarte complexă. Dificultatea constă în faptul că se trece de la un domeniu care poate fi cuantificat, la unul cu caracter mai abstract, aspect la care se adaugă un altul: caracterul dinamic al conceptului, întrucât într-un caz se măsoară niște date tehnice, iar în altul se evaluează niște intenții.

Elaborând acest standard, ISO va trebui să identifice un mecanism de verificare. Va fi dificil, de exemplu, să se certifice faptul că milioane de furnizori ai unei firme transnaționale din state în curs de dezvoltare, precum China sau India, aplică în mod corect standardele sociale care vor fi elaborate.

Din 1947 până în prezent, ISO a elaborat peste 15 000 de standarde internaționale. Programul de lucru al ISO cuprinde standarde pentru activități variate, precum agricultura și construcțiile, trecând prin domeniul mecanicii, până la dispozitivele medicale și cele mai noi realizări din domeniul tehnologiei informației. De asemenea, organizația a elaborat seria de standarde ISO 9000, referitoare la sisteme de management al calității și ISO 14000, referitoare la sisteme de management de mediu. Punând bazele standardului ISO 26000, referitor la responsabilitatea socială, ISO abordează o problematică nouă, total diferită de cele tradiționale, pe care le trata de obicei. Acest lucru a fost subliniat de secretarul general al ISO, Alan Bryden, care a afirmat: „Consensul atins cu privire la activitatea viitoare a ISO ilustrează faptul că organizația și-a lărgit domeniul activității, iar contribuția sa a fost recunoscută: la ora actuală, ISO nu furnizează numai o colecție considerabilă de standarde, ci este în

măsură să ofere și soluții și să elaboreze un ghid referitor la probleme sociale și de mediu ale economiei mondiale. Această activitate nouă a ISO prezintă un interes deosebit pentru grupurile de părți interesate, precum: consumatorii, organizațiile neguvernamentale, organizațiile din domeniul muncii și factorii de reglementare, ale căror participare și elemente de intrare sunt deosebit de utile ISO”.

Deocamdată, acest standard va furniza numai niște linii directoare, el neavând scopuri de certificare. Se pune problema să se ajungă la un acord cu caracter de *vade mecum*, în raport cu care se vor evalua întreprinderile sau orice organism care dorește să dezvolte o strategie de responsabilitate socială. Reuniunea din luna martie, ținută în Brazilia, constituie un important pas înainte în elaborarea acestui standard. Viitorul standard va marca apariția grupului de presiune al consumatorilor în aprecierea criteriilor responsabilității sociale. Dacă în marile organizații sociale au doar un rol consultativ, grație ISO, consumatorii vor controla un domeniu care era rezervat numai organizațiilor sindicale, Organizației Națiunilor Unite și guvernelor.

ISO elaborează standarde internaționale pe bază de consens între membrii săi, care se pot constitui în niște grupuri de interese și care pot fi invitați la discuții. Date fiind numeroasele implicații ale subiectului, pentru elaborarea standardului referitor la responsabilitatea socială, consultarea reprezentanților ONG-urilor, a consumatorilor sau a organizațiilor din domeniul muncii va fi deosebit de largă. Deși Alan Bryden a afirmat că ISO 26000 nu va face concurență documentelor negociate în cadrul organismelor internaționale de tip ONU, riscul nu poate fi evitat. O nouă viziune a responsabilității sociale, aparținând în mod deosebit consumatorilor, bine reprezentată în cadrul organizației, se va impune, dată fiind reputația de care se bucură ISO.

Un standard ISO poate conține specificații, cerințe sau linii directoare. Specificațiile au un caracter tehnic precis, pe când liniile directoare furnizează niște principii. ISO a pus bazele unui standard internațional care va oferi liniile directoare cu privire la responsabilitatea socială. El va întruni consensul părților implicate și va avea un caracter transparent.

Orice organizație va putea utiliza standardul din două motive. În primul rând, standardul ISO nu se va referi numai la responsabilitatea socială a întreprinderilor, ci a tuturor tipurilor de organisme. În al doilea rând, toate tipurile de organizații ar putea

avea nevoie de acest instrument întrucât responsabilitatea socială constituie o preocupare generală și foarte actuală. Preocuparea pentru mediu a guvernelor și a cetățenilor, dorința consumatorilor ca produsele să nu provină din lanțuri de furnizare care exploatează munca unor copii, precum și abaterea de la principiile de etică care sunt larg comentate prin mijloacele de comunicare în masă au generat necesitatea aproape generală ca organismele să fie preocupate de principiile de etică și de protecția mediului. Organismele care ignoră responsabilitatea socială sunt amenințate. ISO acordă un interes deosebit responsabilității sociale pentru că există în acest domeniu numeroase coduri, programe și inițiative în sectorul public și în cel privat. ISO nu își propune să reediteze excelențele documente din domeniu – convenții și acorduri interguvernamentale – încheiate de Națiunile Unite și de organizațiile din sistemul ONU, precum Organizația Internațională a Muncii. ISO este un organism neguvernamental și standardele sale au un caracter voluntar. Ele nu vor prevala asupra legilor sau reglementărilor unui stat. De exemplu, implementarea unui sistem al calității în conformitate cu ISO 9001:2000 nu dispensează o întreprindere de respectarea reglementării țării respective în domeniul produselor, al activității sale, al sănătății și securității la locul de muncă. Spre deosebire de ISO 9001:2000, ISO 26000 nu va fi un standard pentru sisteme de management, nu va conține cerințe și nu va putea fi utilizat în scopuri de certificare. Elaborarea unui standard în domeniul responsabilității sociale va reuni în sistemul ISO parteneri de tip nou și mai diversificați. Acest demers constituie o evoluție firească a implicării sale în alte domenii decât cel tehnic (calitatea, protecția mediului).

ISO a făcut dovada capacității sale de a reuni factorii implicați în domeniul afacerilor, guvernele și reprezentanții ai organizațiilor de protecție a consumatorilor, pentru a elabora documente în acele sectoare unde există o necesitate globală.

Elaborarea acestui standard este cerută și susținută de reprezentanții tuturor categoriilor de părți interesate – industrie, guverne, organisme din domeniul muncii, consumatori, organizații neguvernamentale, state industrializate, state în curs de dezvoltare.

Un nou standard ISO/CEI stabilește un referențial pentru calitatea instruirii la distanță prin mijloace electronice

Cum se armonizează diversele abordări utilizate în lume pentru a evalua calitatea ofertei de instruire la distanță prin mijloace electronice? Un nou standard internațional răspunde la această întrebare.

Bruce Peoples, președinte al grupului mixt ISO/CEI care a elaborat standardul, consideră că: „acest document armonizează cunoștințele la nivel internațional în domeniul calității instruirii la distanță prin mijloace electronice. Existența unor cerințe și criterii comparabile și înțelese de toată lumea va permite potrivirea necesităților utilizatorilor, cumpărătorilor și furnizorilor”.

Succesul comercial al instruirii la distanță prin mijloace electronice depinde de calitatea produselor, a serviciilor și a instrumentelor asociate. O proiectare armonizată a calității instruirii online este o condiție prealabilă pentru o bună funcționare a pieței de produse și servicii în acest domeniu și pentru îmbunătățirea continuă a calității lor.

ISO/CEI 19796-1:2005, *Tehnologia informației. Instruire, educare și formare – Managementul, asigurarea calității și metrologia, Partea 1: Abordare generală*, oferă un cadru generic, care poate fi utilizat pentru introducerea abordărilor calității de către toate organizațiile care furnizează sau utilizează instruirea online. Standardul va permite să se compare și să se evalueze meritele diverselor inițiative.

Standardul ISO/CEI 19796-1:2005, expresie armonizată la nivel internațional a noțiunii de calitate a formării online, stabilește un inventar coerent al diverselor procese care influențează nivelul calității atinse și menținute în domeniu. Aceste procese înglobează toate scenariile de aplicare a instruirii online: crearea conținutului și al instrumentelor, prestarea serviciului, instruirea și educarea,

monitorizarea și evaluarea, precum și stadiile ciclului de viață, de la analiza constantă a necesităților, la optimizarea permanentă.

Bruce Peoples consideră că „grație acestui standard, care va permite reducerea costului și a complexității adoptării abordărilor calității, vor exista pe piață produse și servicii noi sau mai bine proiectate, care vor stimula inovația, diversitatea ofertei și informarea cumpărătorilor”.

ISO/CEI 19796-1 este prima parte a unui standard-cadru, alcătuit din următoarele documente care vor fi elaborate în termen de doi ani:

- Partea 2, *Modelul calității*, care va armoniza aspectele sistemelor calității și relațiile dintre ele și va furniza orientări pentru toate părțile interesate. Modelul nu va specifica niște moduri de aplicare, ci va pune accentul pe rezultatele vizate.

- Partea 3: *Metode de referință și metodologie informatică*, care va armoniza formatele, pentru a descrie metodele și parametrii managementului și al asigurării calității. Ea va furniza un ansamblu de metode de referință care vor fi utilizate pentru a administra și a asigura calitatea în diverse contexte, precum și un set de parametri și indicatori metrologici de referință care vor fi folosiți pentru măsurarea calității procedurilor, produselor, componentelor și serviciilor.

- Partea 4, *Cele mai bune practici și ghid de implementare*, care va furniza criteriile armonizate pentru identificarea celor mai bune practici, a liniilor directe pentru adaptarea, aplicarea și utilizarea

Standardizarea internațională

părților standardului, prezentând cele mai bune practici.

Standardul ISO/CEI 19796-1 a fost elaborat de Comitetul Tehnic mixt ISO/CEI JTC 1, *Tehnologia informației*, Subcomitetul 36, *Tehnologii pentru educare, formare și instruire*.

Standardul poate fi procurat de la Asociația de Standardizare din România, Serviciul Vânzări-Abonamente, str. Mendeleev, nr. 21-25, sector 1, București, telefon: 316 77 25, fax: 317 25 14, 312 94 88, e-mail: vanzari@asro.ro.

Traducere: Maria Bratu
Comunicat ISO 992/2006

A apărut **Catalogul Standardelor Române 2006 pe CD**, aplicație software ce asigură documentarea rapidă și eficientă a utilizatorului în domeniul standardizării.

În plus față de ediția anterioară această ediție cuprinde informații despre **1760 de standarde** române adoptate în perioada 1 ianuarie 2005- 31 decembrie 2005.

Preț: 283,4 lei (TVA inclus)
Fiecare licență în plus poate fi obținută cu numai 32,7 lei.

Pentru comenzi, adresați-vă Serviciului Vânzări-Abonamente al ASRO, str. Mendeleev nr.21-25, Sector 1, București; tel.: 316.77.25, fax: 317.25.14, 312.94.88.

Seria de standarde ISO 14064

Mihaela ANGHELESCU, expert standardizare, Direcția Publicații – ASRO
Maria BRATU, expert documentare, Direcția Publicații – ASRO

Schimbările de climă reprezintă una din cele mai mari probleme cu care națiunile, guvernele, mediile de afaceri și cetățenii se vor confrunta în următoarele decenii; au implicații asupra organismului uman și asupra sistemelor naturale și pot produce modificări semnificative în utilizarea resurselor și în activitățile economice și de producție.

Pentru a se preveni aceste situații, în prezent sunt în curs de elaborare și implementare inițiative internaționale, regionale, naționale și locale care au ca scop limitarea concentrației de gaze cu efect de seră (GES) în atmosfera terestră. Astfel de inițiative se bazează pe cuantificarea, monitorizarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră și pe reducerea efectelor lor.

ISO 14064-1:2006, *Greenhouse gases. Part 1: Specification with guidance at the organization level for quantification and reporting of greenhouse gas emissions and removals*, detaliază principalele cerințe referitoare la proiectarea, dezvoltarea, managementul și stabilirea de rapoarte referitoare la inventarierea nivelului gazelor cu efect de seră pentru organizații sau unități industriale. Standardul include cerințe pentru determinarea perimetrului emisiilor de gaze cu efect de seră, cuantificarea emisiilor GES și înlăturarea lor, în cazul unei unități industriale, precum și identificarea acțiunilor și activităților specifice pe care unitatea respectivă trebuie să le promoveze în vederea îmbunătățirii managementului GES. Sunt incluse, de asemenea, cerințe și linii directoare referitoare la managementul inventarierii, redactarea de rapoarte, auditul intern și responsabilitatea unității respective privind activitățile de verificare.

ISO 14064-2:2006, *Greenhouse gases. Part 2: Specification with guidance at the project level for quantification, monitoring and reporting of*

greenhouse gas emission reductions or removal enhancements, tratează proiectele referitoare la efectul gazelor de seră sau activitățile bazate pe un proiect destinat, în mod special, reducerii emisiilor GES sau îmbunătățirii măsurilor de înlăturare a acestora. Standardul cuprinde cerințe pentru planul unui proiect GES, identificarea și selectarea surselor GES relevante pentru proiect și modelul de referință pentru monitorizarea, cuantificarea, documentarea și redactarea raportului de realizare a proiectului GES, precum și pentru managementul calității datelor.

ISO 14064-3:2006, *Greenhouse gases. Part 3: Specification with guidance for the validation and verification of greenhouse gas assertions* detaliază principiile și cerințele referitoare la verificarea inventarierilor GES și la validarea și verificarea proiectelor GES. Sunt descrise procesele de validare și de verificare referitoare la gazele cu efect de seră, și, de asemenea, sunt specificate componentele, cum ar fi planul de validare sau verificare, procedurile de evaluare și de apreciere a declarațiilor referitoare la gazele cu efect de seră ale unei organizații sau ale unui proiect.

ISO 14064-3:2006 poate fi utilizat de organizații sau de părți independente pentru validarea sau verificarea declarațiilor referitoare la gazele cu efect de seră.

Seria de standarde ISO 14064, cu privire la cuantificarea și declararea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), a fost prezentată în cadrul programului

evenimentelor asociate cu Conferința Națiunilor Unite referitoare la schimbarea climei. Această conferință a avut loc la Montreal între 28 noiembrie și 9 decembrie 2005.

„Declarațiile referitoare la reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, care provoacă schimbarea climei, pot avea, în afară de implicațiile de mediu și cele tehnice, consecințe politice și financiare. ISO îmbină competențele în domeniul mediului cu cele de evaluare a conformității, elaborând instrumente care permit măsurarea, verificarea și validarea acestui tip de declarație. Este un exemplu edificator al modului în care lucrările ISO sprijină furnizarea de instrumente practice care răspund provocărilor mondiale cu care se confruntă comunitatea internațională”, consideră secretarul general ISO, Alan Bryden.

Conferința Națiunilor Unite de la Montreal este cea mai mare conferință interguvernamentală cu privire la modificarea climei care a fost organizată de la adoptarea Protocolului de la Kyoto, în 1997. Un număr de 10 000 de persoane au participat la această manifestare care a suscitat un interes fără precedent în domeniul afacerilor.

Seria de standarde ISO 14064 a fost elaborată de un grup de lucru al comitetului tehnic ISO/TC 207, care răspunde de standardele din seria ISO 14000 cu privire la managementul de mediu. ISO 14001, referitor la sistemele de management de mediu, este implementat la ora actuală de 90 000 de organisme din 127 de state. Grupul de lucru cu privire la

modificarea climei a fost creat ca urmare a unei propuneri formulate în 2002 de comitetele membre ISO ale Malaieziei și Canadei. Un număr de 175 de specialiști internaționali care activează în cadrul organismelor de standardizare, al guvernelor și al întreprinderilor din 44 de state și 13 organizații internaționale au participat la lucrări.

Standardul a fost prezentat la Montreal pe 5 decembrie 2005 de către un grup reunind reprezentanți ai ISO/TC 207, ai Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și ai organismelor guvernamentale din Austria, Canada și Indonezia, precum și ai Consiliului Mondial al Afacerilor pentru Dezvoltarea Durabilă (WBCSD) și ai Institutului de Resurse Mondiale (WRI). Printre documentele furnizate figurează o analiză tehnică întocmită de PNUD, care demonstrează compatibilitatea dintre ISO 14064 și Protocolul cu privire la gazele cu efect de seră, elaborat de WBCSD/WRI pentru informarea financiară și de mediu a întreprinderilor.

În 2007 va apărea și standardul ISO 14065, care va cuprinde cerințele privind acreditarea și recunoașterea organismelor care vor întreprinde validarea sau verificarea GES, în raport cu ISO 14064 sau cu alte standarde pertinente de specificații.

Standardele din seria ISO 14064 pot fi procurate de la Serviciul Vânzări-Abonamente al ASRO, str. Mendeleev, nr.21-25, etaj 4, sector 1, București, tel.: 316.77.25, fax: 317.25.14, e-mail: vanzari@asro.ro

Managementul siguranței alimentelor în lanțul de aprovizionare

Jacob FOERGEMAND, organizator și șef de proiect al ISO/TC 34, Produse alimentare, WG 8, Sisteme de management al securității alimentelor
Dorte JESPERSEN, Asociația Daneză de Standardizare

Riscurile siguranței alimentelor pot fi prezente în orice stadiu al lanțului alimentar, de aceea, un control adecvat de-a lungul lanțului este esențial. Siguranța alimentelor constituie responsabilitatea comună a tuturor părților care intervin în lanțul alimentar.

Produsele alimentare pot fi periculoase și costisitoare. ISO 22000, *Sisteme de management al siguranței alimentelor – Cerințe pentru orice organizație din lanțul alimentar* își propune să asigure că nu există verigi slabe în lanțul de aprovizionare cu produse alimentare.

ISO 22000 stabilește cerințe pentru sistemele de management și poate fi aplicat tuturor tipurilor de organizații din cadrul lanțului alimentar, de la producătorii de alimente, producătorii primari, fabricanți, operatorii din domeniul transporturilor și al depozitării, furnizori, vânzătorii cu amănuntul și ridicata, la fabricanții de ambalaje, agenți de curățare, aditivi și ingrediente.

La ce se referă standardul ?

ISO 22000 combină elementele-cheie, general recunoscute, pentru a asigura siguranța alimentelor de-a lungul lanțului alimentar:

- Comunicarea interactivă

Comunicarea clară de-a lungul lanțului alimentar este esențială pentru a asigura că toate riscurile relevante pentru siguranța alimentelor sunt identificate și controlate adecvat în orice etapă. Aceasta implică comunicarea necesităților organizației atât organizațiilor situate în „amonte”, cât și în „aval”.

Comunicarea cu clienții și furnizorii, bazată pe informațiile generate de analiza sistematică a riscurilor, va contribui la stabilirea cerințelor clientului și ale furnizorului din punct de vedere al fezabilității, necesităților și impactului asupra produsului final.

- Managementul sistemului

Cele mai eficiente sisteme de siguranță a alimentelor sunt proiectate, funcționează și sunt actualizate în cadrul unui sistem de management structurat și sunt încorporate în activitățile de management total ale organizației. Aceasta furnizează beneficii maxime organizației și părților interesate. ISO 22000 este aliniat cu cerințele ISO 9001:2000, pentru a spori compatibilitatea celor două standarde și a facilita implementarea lor comună sau integrată.

- Controlul riscurilor

ISO 22000 combină principiile HACCP și etapele de aplicare stabilite de Codex Alimentarius cu programele de premise. Standardul utilizează *analiza riscurilor* pentru a determina strategia de *control* al riscurilor.

Care sunt avantajele pentru utilizator?

Organizațiile care implementează standardul vor beneficia de:

- Comunicarea organizată și focalizată între partenerii comerciali;
- Optimizarea resurselor (la nivel intern și de-a lungul lanțului alimentar);
 - O documentare mai sigură;
 - O planificare mai bună, o verificare cu mai puține post-procese;
 - Un control mai eficient și mai dinamic al riscurilor care afectează siguranța alimentelor;
 - Toate măsurile de control care fac obiectul analizei riscurilor;
 - Managementul sistematic al programelor de premise;
 - Aplicare largă întrucât se concentrează pe rezultatele finale;
 - Bază validă de luare a deciziilor;
 - Vigilență sporită;
 - Control concentrat pe necesități;
 - Economisirea resurselor prin reducerea auditurilor de sistem care se suprapun.

Care sunt avantajele pentru celelalte părți interesate?

Alte părți interesate pot beneficia de:

- Încrederea că organizațiile care implementează ISO 22000 au capacitatea să identifice și să controleze riscurile siguranței alimentelor.

Standardul adaugă valoare pentru că:

- Este un standard care poate fi utilizat în scopuri de acreditare având cerințe clare;
- Este acceptat la nivel internațional;
- Integrează și armonizează scheme de certificare variate, existente la nivel național și în industrie;
- Industriile de prelucrare a alimentelor au așteptat acest document;
- Este aliniat cu ISO 9001:2000 și HACCP;
- Contribuie la o înțelegere mai bună și la o dezvoltare a HACCP.

Familia de standarde ISO 22000

Specificația tehnică ISO/TS 22004, *Sisteme de management al securității alimentelor – Ghid privind aplicarea ISO 22000:2005*, a fost de curând publicată de Organizația Internațională de Standardizare și oferă linii directoare cu privire la implementarea standardului, punând accentul pe întreprinderile mici și mijlocii. ISO 22000 și ISO/TS 22004 au fost elaborate de grupul de lucru WG 8, *Sisteme de management al siguranței*

alimentelor, al comitetului tehnic ISO/TC 34, *Produse alimentare*. Specialiștii din douăzeci și trei de state au participat la activitatea grupului de lucru împreună cu numeroase organizații internaționale cu statut de organizații de legătură, precum Confederația Industriei Alimentare și a Băuturilor a Uniunii Europene (CIAA), Comisia Codex Alimentarius, Inițiativa CIES/Global privind Siguranța Alimentelor și Organizația Mondială pentru Siguranța Alimentelor (WFSO).

„Alimentele care nu prezintă siguranță pot fi periculoase și costisitoare”

Pentru a spori acceptarea standardului ISO 22000, Asociația Franceză de Standardizare (AFNOR) a propus elaborarea unei specificații tehnice pentru a sprijini organismele de certificare. ISO/TS 22003, *Sisteme de management al siguranței alimentelor - Cerințe pentru organismele care desfășoară auditul și certificarea sistemelor de management al siguranței alimentelor* va furniza informațiile necesare, precum și încredere cu privire la modul în care certificarea unui sistem de management al siguranței alimentelor a fost desfășurată. Această specificație tehnică va furniza linii directoare armonizate pentru acreditarea organismelor de certificare și va defini regulile care se aplică pentru auditul unui sistem de management al siguranței alimentelor care satisfac cerințele ISO 22000.

ISO/TS 22003, care va fi disponibilă în primul trimestru al lui 2006, este elaborată de un grup de lucru comun JW 11, *Cerințe pentru organismele care desfășoară auditul și certificarea sistemelor de management al securității alimentelor*, al ISO/TC 34, *Produse alimentare*, și al Comitetului ISO pentru Evaluarea Conformității (CASCO). Specialiști din douăzeci și două de state participă la grupul de lucru comun, în colaborare cu Forumul Internațional de Acreditare (IAF) și IQ-NET.

„ISO 22000 poate fi aplicat tuturor tipurilor de organizații din lanțul alimentar”.

ISO/TC 34 elaborează, de asemenea, un document important, și anume ISO 22005, *Sistem de trasabilitate în lanțul alimentar – Principii generale referitoare la proiectare și realizare*, care va circula în scurtă vreme ca proiect de standard internațional.

Traducere: Maria Bratu, din: *ISO Focus*, vol. 2, nr. 9, 2005, revista Organizației Internaționale de Standardizare, fiind reprodus cu permisiunea Secretariatului Central al ISO (www.iso.org), editor: gasiowski@iso.org. Un abonament anual costă 159 de franci elvețieni. Abonamente: sales@iso.org.

Primii utilizatori subliniază avantajele noului standard ISO referitor la securitatea lanțurilor logistice alimentare

Primele întreprinderi din lume care au aplicat standardul ISO 22000 subliniază avantajele noului standard internațional care garantează siguranța lanțurilor logistice alimentare.

Răspunzând unei anchete neoficiale a Secretariatului Central al ISO, care a sondat reacția la nivel mondial cu privire la ISO 22000, pe care Organizația Mondială de Standardizare l-a publicat la 1 septembrie 2005, primii săi utilizatori comentează favorabil acest standard. Cel puțin 29 de state manifestă interes pentru acest document. Prezentul articol expune opiniile favorabile ale câtorva întreprinderi care sunt certificate în conformitate cu standardul ISO 22000. În final sunt prezentate stadiile activităților desfășurate în diverse state cu privire la ISO 22000.

Opiniile utilizatorilor cu privire la ISO 22000

Australia

Vinpac International – întreprindere de îmbuteliere și ambalare a vinurilor

Ben Bowering, responsabil în domeniul calității, sănătății, securității și protecției mediului:

„Acest standard are potențialul de a transforma într-un sistem coerent sarcina costisitoare de tratare a unor cerințe multiple, adesea redundante sau chiar contradictorii ale directivelor de calitate și securitate. Ținând seama de dimensiunea sa internațională, de rigoarea, precum și de capacitatea sa de a îmbunătăți securitatea de-a lungul întregului lanț logistic alimentar, standardul ISO 22000 este un

instrument care va avea efecte benefice pentru toate părțile interesate”.

Belgia

Hedelab – întreprindere de fabricare a aditivilor alimentari

Gilles Gernaey, director tehnic:

„Standardul ISO 22000 ne va permite implementarea armonioasă a metodei HACCP (Analiza pericolelor și a punctelor critice), recunoscută de specialiști ca fiind cel mai bun instrument existent la ora actuală pentru a garanta consumatorului siguranța alimentelor. Creșterea numărului crizelor alimentare a determinat unele întreprinderi să-și elaboreze standarde proprii de securitate.

Rezultatul a fost existența unui număr de 20 de standarde paralele. Bazată pe consens internațional, certificarea în conformitate cu ISO 22000 va deveni un referențial internațional pentru calitatea alimentelor.”

Spania

Angulas Aguinara – fabricant de produse alimentare pe bază de pește și surimi

Javier Cañada Milán, director în domeniul calității și al cercetării și dezvoltării:

„În 2005, Angulas Aguinaga a primit premiul pentru inovație al Ministerului Agriculturii și al Pescuitului din partea guvernului spaniol. Principalul

motiv pentru care am implementat ISO 22000 îl constituie faptul că acest standard se referă la securitatea produselor alimentare și că este un standard internațional elaborat de un comitet științific care are o largă experiență în domeniul produselor alimentare și al sănătății publice. Implementarea acestui standard a însemnat pentru noi consolidarea echipei noastre HACCP existente, realizarea unei structuri superioare și definirea mai bună a unei politici a calității referitoare la siguranța alimentelor. Grație acestei implementări, am înregistrat progrese importante în studiul punctelor critice de control (CCP)".

Finlanda

Caternet – Servicii de logistică pentru produse alimentare proaspete

„Toate operațiile pe care le desfășurăm se bazează la ora actuală pe ISO 22000 și pe standardul ISO 9001:2000 referitor la managementul calității. ISO 22000 este un instrument care completează sistemul de management al calității, demonstrează responsabilitatea organizației noastre în domeniul securității produselor alimentare, sporește eficiența sistemului nostru anterior și îmbunătățește metodele noastre de lucru. El a suscitât interesul clienților noștri. Considerăm că în viitor ISO 22000 va garanta credibilitatea imaginii noastre de întreprindere și ne va îmbunătăți capacitatea de competiție pe piață”.

Franța

Veolia Eau, Ile de France – Centru de management al serviciilor publice de producere și distribuție a apei potabile și tratare a apelor uzate. Întreprinderea este certificată în conformitate cu ISO 22000 pentru producerea și distribuția apei potabile

Gabrielle Croat, responsabil în domeniul calității și al mediului:

„Veolia Eau Ile de France produce și distribuie apă potabilă. ISO 22000 răspunde preocupării sale majore: controlul riscurilor sanitare. Înainte de a iniția demersul de certificare în conformitate cu ISO 22000, implementasem deja un sistem HACCP și un sistem de management al calității certificat în conformitate cu ISO 9001. După ce ISO 9001 a fost publicat, am constatat că el se integra perfect acestor două sisteme. Standardul ISO 22000 ne permite să identificăm riscurile activității noastre, să le prevedem și să prevenim mai bine apariția unei crize. Această certificare ne va permite să garantăm seriozitatea organizației noastre clienților locali, precum colectivitățile, dar și la nivel internațional”.

Marea Britanie

Crown Speciality Packaging – Fabricant de cutii metalice pentru produsele alimentare, farmaceutice și cu caracter promoțional

James Barnett, director al uzinei:

„Crown Carlisle se bucură că a obținut certificarea sistemului său de management al produselor alimentare în conformitate cu ISO 22000. Această realizare subliniază angajamentul permanent al întreprinderii noastre de a livra clienților produse și servicii de calitate. Întreprinderile din acest domeniu recunosc tot mai mult rolul important pe care îl joacă sistemele certificate în protejarea consumatorilor și îmbunătățirea produselor, în vederea satisfacerii unei exigențe sporite. Certificarea ne permite să demonstrăm clienților, furnizorilor și altor organizații interesate rezultatul strădaniilor noastre.”

Compania Wrigley – Fabricant de gumă de mestecat și de produse de cofetărie

Alan Richards, director tehnic:

„Standardele referitoare la securitatea alimentelor prezintă cea înaltă prioritate la Wrigley. Vrem să fim siguri în proporție de 100% că implementăm cele mai bune sisteme și că toate produsele noastre sunt sigure pentru consumatori. După ce am studiat temeinic standardele existente, precum și noul standard ISO 22000, am fost pe deplin convingși că noul standard ne va ajuta să ridicăm mai sus ștacheta calității. ISO 22000 ne permite să audităm și să verificăm sistemul nostru de management al siguranței produselor alimentare pe baza principiilor HACCP și să-l integrăm în sistemul nostru de management al calității ISO 9001:2000. Am utilizat ISO 22000 și standardele noastre interne pentru a obține un sistem solid de management al securității alimentelor, dar și pentru a promova o cultură a îmbunătățirii continue a practicilor noastre de fabricație”.

Elveția

Fabrica de ciocolată și cacao Favarger

Philippe Korondi, director general:

„Calitatea și securitatea produselor reprezintă condiția dezvoltării întreprinderii noastre pe termen lung. Clienții necesită „mărci de încredere”. Adăugându-se standardului ISO 9001:2000, ISO 22000 se concentrează pe securitate. Cu un caracter internațional și „neutru”, certificarea în conformitate cu ISO 22000 este un obiectiv mobilizator și eficient pentru management, comparativ cu alte standarde regionale referitoare la securitatea produselor alimentare. Pentru o întreprindere mijlocie precum Favarger, costul și

eforturile pe care le necesită o certificare în raport cu ISO 22000 sunt importante. Avantajele compensează însă pe deplin investiția.”

ISO 22000: situația la nivel internațional

La trei luni de la publicarea standardului ISO 22000, întreprinderile din 29 de state manifestă un interes deosebit pentru acest standard. Unele sunt pe cale de a-l traduce, altele se pregătesc să îl adopte ca standard național sau să implementeze sisteme de acreditare și de certificare, să organizeze

audituri sau să primească certificatele, în urma parcurgerii cu succes a auditurilor. Statele în care se înregistrează aceste activități sunt: Africa de Sud, Australia, Belgia, Brazilia, Canada, China, Cuba, Emiratele Arabe Unite, Spania, Estonia, Statele Unite, Finlanda, Franța, India, Israel, Iordania, Letonia, Lituania, Malaiezia, Maroc, Filipine, Marea Britanie, Serbia, Muntenegru, Singapore, Slovacia, Slovenia, Thailanda, Ucraina și Iugoslavia.

Traducere: Maria **Bratu**
Comunicatul ISO nr. 978

În numărul viitor al revistei *Standardizarea*:

- **Beneficiile utilizării standardelor în domeniul transportului feroviar**
- **Cum ne informăm în domeniul standardizării?**
- **Importanța standardelor în activitatea de acreditare și certificare**

Modalitate de implementare a unui sistem de management al siguranței alimentelor

Standardul ISO 22000, referitor la sistemele de management al siguranței alimentelor este completat de un document complementar, publicat de curând de ISO, care oferă liniile directoare de implementare a standardului internațional.

Specificația tehnică *ISO/TS 22004:2005, Sisteme de management al siguranței alimentelor – Linii directoare referitoare la implementarea ISO 22000:2005*, oferă indicații care vor fi utile tuturor tipurilor de organisme care intervin în lanțul alimentar: producătorii de nutreț, producătorii primari, fabricanții de produse alimentare, operatorii și furnizorii din domeniul transporturilor, al depozitării, furnizorii, vânzătorii cu ridicata și cei cu amănuntul, dar și organismele asociate, precum: producătorii de echipamente, ambalaje, produse de curățare, aditivi și ingrediente.

Deficiențele de siguranță a alimentelor, înregistrate atât în statele dezvoltate, cât și în cele în curs de dezvoltare, au sporit interesul pentru prevenirea sistematică a deficiențelor la nivelul fiecărei verigi a lanțului logistic.

Elaborat pe baza consensului internațional al guvernelor și al factorilor din industrie, ISO 22000 armonizează cerințele de bune practici pentru siguranța produselor alimentare în lume.

ISO/TS 22004 va constitui un instrument indispensabil care va furniza linii directoare pentru organismele care recunosc avantajele potențiale ale implementării unui sistem de management al siguranței alimentelor, dar nu sunt sigure cu privire la modul de procedură. Documentul va contribui la difuzarea unor asemenea sisteme și la îmbunătățirea cunoașterii, comunicării și coordonării între factorii implicați în lanțurile logistice alimentare.

Alan Bryden, secretarul general al ISO, consideră că: „ISO/TS 22004 va facilita implementarea eficace a ISO 22000, contribuind astfel la obținerea unor

avantaje maxime. Este un exemplu de relevanță a ISO pe piață, care ilustrează faptul că organizația este la curent cu evoluția practicilor comerciale, precum tendința actuală de a însoți produsele de pachete de servicii și asistență”.

ISO/TS 22004 oferă întreprinderilor mari și mici linii directoare cu caracter generic, referitoare la implementarea ISO 22000; acestea nu înlocuiesc însă cerințele standardului. Specificația tehnică explică principiul „abordarea bazată pe proces”, utilizat în ISO 22000, și furnizează linii directoare cu privire la principalele capitole ale standardului.

Un avantaj major al standardului ISO 22000 îl constituie faptul că furnizează un cadru pentru implementarea armonizată a sistemului HACCP (Analiza pericolelor și a punctelor critice) al Codex Alimentarius, indiferent de stat sau de produsul alimentar. Pentru atingerea acestui obiectiv, ISO/TS 22004 conține organigrama planificării unor produse alimentare sigure, care combină etapele tratate de liniile directoare ale HACCP cu etapele specifice ISO 22004:2005.

Specificația tehnică *ISO/TS 22004:2005, Sisteme de management al siguranței alimentelor – Linii directoare referitoare la implementarea ISO 22000:2005*, poate fi procurată de la Asociația de Standardizare din România, Serviciul Vânzări-Abonamente, str. Mendeleev, nr. 21-25, sector 1, București, tel: 316 77 25, fax: 317 25 14, 312 94 88, e-mail: vanzari@asro.ro.

Traducere: Maria Bratu – *Comunicatul ISO nr. 979*

Sisteme de management al securității lanțurilor de aprovizionare

Jeni Toma, expert standardizare, Direcția Publicații – ASRO

Miliarde de dolari, sub formă de mărfuri, se mișcă în același timp într-un lanț de aprovizionare ce înconjoară lumea. Cum sunt asigurate aceste mărfuri împotriva diverselor riscuri, cum pot fi acestea identificate, controlate și atenuate?

La toate aceste întrebări răspunde noul document elaborat de Organizația Internațională de Standardizare – **ISO/PAS 28000:2005, Specificație pentru sistemele de management al securității lanțurilor de aprovizionare.**

După cum a precizat Charles Piersall, Președintele Comitetului Tehnic ISO/TC 8, *Nave și tehnologie maritimă*: „Publicarea specificației ISO/PAS 28000:2005 este o inițiativă majoră în materie de securitate, concepută pentru a permite o mai bună monitorizare a fluxului de mărfuri, pentru a combate contrabanda, actele de piraterie și acțiunile teroriste și pentru a crea un regim sigur și securizat în lanțul de aprovizionare mondial.”

Acest document a fost elaborat pentru a răspunde cererii celor implicați în lanțurile de aprovizionare și permite unei organizații să stabilească un sistem de management al securității întregului lanț de aprovizionare. Conform documentului, organizația trebuie să evalueze securitatea mediului în care operează și să determine dacă există măsuri corespunzătoare de securitate. Dacă necesitățile de securitate sunt identificate prin acest proces de evaluare, organizația trebuie să implementeze mecanismele și procesele necesare pentru a rezolva aceste necesități.

Implementarea sistemului de management al securității lanțurilor de aprovizionare poate să contribuie direct la creșterea afacerilor prin sporirea credibilității organizației. Documentul poate sta la baza procesului de audit intern sau extern.

ISO/PAS 28000 este conceput pe formatul adoptat de ISO 14001:2004 datorită abordării bazate pe evaluarea riscului. Totuși, organizațiile care au adoptat abordarea bazată pe proces a sistemului de management (conform ISO 9000:2000) pot utiliza sistemul de management deja existent ca bază pentru implementarea sistemului de management al securității lanțului de aprovizionare așa cum este prevăzut în ISO/PAS 28000.

Conform documentului, lanțul de aprovizionare este o serie de resurse și procese general care începe cu sursa brută și se continuă cu livrarea produselor și serviciilor către utilizatorii finali, de-a lungul diverselor moduri de transport.

Lanțul de aprovizionare poate include producătorii mărfurilor, organizatorii logisticii, grupurile de transportatori rutieri, feroviari, aerieni, operatori terminale maritime, centre de distribuție, servicii financiare și de informație, vânzători și alte organizații care conduc la utilizatorul final.

În multe situații, o companie poate angaja mai multe firme de logistică, companiile de transport rutier pot subcontracta transportul altor companii etc. De aceea, siguranța transportului poate fi compromisă în orice moment și în orice etapă a lanțului de aprovizionare, iar controlul de-a lungul întregului lanț de aprovizionare este absolut necesar. Securitatea este responsabilitatea comună a tuturor

participanților din cadrul lanțului de aprovizionare și necesită o conjugare a eforturilor acestora.

ISO/PAS 28000:2005 furnizează cerințele care permit unei organizații să stabilească, să implementeze, să mențină și să îmbunătățească un sistem de management al securității.

ISO/PAS 28000:2005 poate fi utilizat de organizații de toate mărimile – mici, medii, mari – din sectoarele de producție, servicii, depozitare și transport și din orice fază a lanțului de aprovizionare. Implementarea acestuia asigură partenerii de afaceri că securitatea este luată în serios în organizațiile respective.

Această specificație este bazată pe metodologia deja cunoscută ca PDCA (Planifică-Efectuează-Verifică-Acționează). PDCA poate fi descrisă după cum urmează:

- Planifică: stabilește obiectivele și procesele necesare obținerii rezultatelor în conformitate cu politica de securitate a organizației

- Efectuează: implementează procesele

- Verifică: monitorizează și măsoară procesele în raport cu politica de securitate, obiectivele, termenele, cerințele legale și altele și raportează rezultatele

- Acționează: întreprinde acțiuni pentru îmbunătățirea continuă a sistemului de management al securității.

Standardul se adresează organizațiilor care doresc să implementeze sistemul de management al securității lanțului de aprovizionare, adică doresc să :

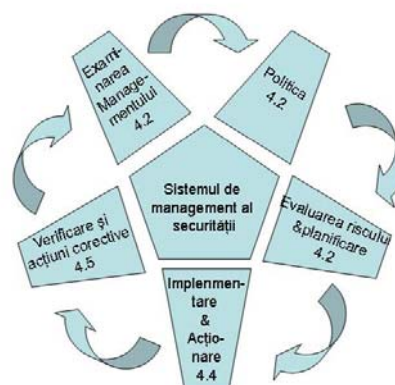
- stabilească, să documenteze, să implementeze, să mențină și să continue să dezvolte sistemul;

- să asigure conformitatea cu politica stabilită cu privire la managementul securității;

- să-și certifice sistemul implementat;

- să facă declarații de conformitate cu acest document.

Documentul, în capitolul 4, prezintă în detaliu elementele sistemului de management al securității.

De asemenea, standardul se încheie cu o anexă informativă în care este prezentată pas cu pas corespondența dintre ISO/PAS 28000:2005, ISO 14001:2004 și ISO 9001:2000, astfel încât implementarea sistemelor de management al securității lanțului de aprovizionare să fie cât mai ușoară.

Asigurarea trasabilității și credibilității rezultatelor măsurărilor, obiectiv de importanță fundamentală în metrologie

ing. Dumitru DINU, Director general adjunct, BRML

Calitatea produselor și serviciilor oferite de industrie este strâns legată de credibilitatea rezultatelor măsurărilor. Importanța măsurărilor este reflectată în standardele relevante prin cerințele care se referă la asigurarea trasabilității rezultatelor lor la etaloanele naționale sau internaționale și prin acestea la Sistemul Internațional de Unități (SI).

Asigurarea trasabilității rezultatelor măsurărilor efectuate de către utilizatorii finali ai mijloacelor de măsurare din România se realizează pe rute de trasabilitate care cuprind, de jos în sus, etaloanele laboratoarelor de etalonări/verificări metrologice care, la rândul lor, se raportează la etaloanele naționale ale Institutului Național de Metrologie din cadrul Biroului Român de Metrologie Legală (BRML-INM) sau la etaloanele naționale ale unui INM dintr-o altă țară. De regulă, acest proces presupune:

- Etalonări realizate direct în laboratoarele BRML-INM sau etalonări realizate în laboratoare acreditate sau atestate, dar și participarea la comparații interlaboratoare și atingerea unei competențe confirmate și recunoscute, în cazul etaloanelor din laboratoarele de etalonări/verificări metrologice.

- Confirmarea și recunoașterea competenței laboratoarelor agenților economici se realizează, în baza referențialului SR EN ISO/CEI 17025:2005 /1/, de către BRML, prin: autorizare, pentru laboratoare de verificări metrologice în domeniul metrologiei legale, prin atestare, pentru laboratoare de etalonări în domeniul voluntar al metrologiei industriale, și de către Organismul Național de Acreditare (RENAR) prin acreditare, pentru laboratoare de etalonări sau de

încercări. Tot în baza referențialului SR EN ISO/CEI 17025:2005 se realizează și confirmarea și recunoașterea competenței laboratoarelor regionale ale BRML.

- Participarea la comparații-cheie, suplimentare sau bilaterale în cadrul CIMP-MRA/2/, etalonări în laboratoare naționale participante la comparații-cheie, suplimentare sau bilaterale în cadrul CIMP-MRA, dar și declararea de capabilități de etalonare (CMC) în condițiile CIMP-MRA, în cazul asigurării trasabilității la SI pentru laboratoarele naționale ale BRML - INM.

Biroul Internațional de Măsuri și Greutăți (BIPM) și EUROMET oferă cadrul instituțional de colaborare a Institutelor Naționale de Metrologie la nivel mondial, respectiv la nivel european pentru îndeplinirea cerințelor CIMP-MRA, în scopul recunoașterii măsurărilor efectuate de către aceste institute.

Institutul Național de Metrologie din România, BRML-INM, este semnatar al Aranjamentului CIMP-MRA și îndeplinește rolul de *lead institut*. Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Fizică și Inginerie Nucleară „Horia Hulubei”, IFIN-HH, este *institut desemnat* să participe la CIMP-MRA în domeniul radiațiilor ionizante. Prin acceptarea sa, la 6 iunie 2004, ca membru al EUROMET, s-a confirmat faptul că BRML-INM asigură rute valide de trasabilitate la SI. Pentru consolidarea încrederii la nivel internațional în rezultatele serviciilor de etalonări și oferirea de oportunități mediului de afaceri din România pentru a-și îmbunătăți competența la nivel internațional, pe baza performanței tehnice, BRML-INM acționează în

permanență pentru extinderea recunoașterii CIPM-MRA pentru capacitățile sale.

Bibliografie

1 SR EN ISO/CEI 17025:2005, *Cerințe generale pentru competența laboratoarelor de încercări și etalonări*

2 Comitetul Internațional de Măsuri și Greutăți, *Mutual recognition of national measurement*

standards and of calibration and measurement certificates issued by national metrology institute (CIPM - MRA), Paris, 14 octombrie 1999

3 Dinu Dumitru, *Început și prezent în legislația metrologică din România*, Revista Metrologie nr. 3, 2004

Un nou mijloc de informare în domeniul standardizării: newsletter-ul ASRO

Dorind să vină în întâmpinarea necesităților dvs. de informare în domeniul standardizării, Asociația de Standardizare din România pune la îndemâna tuturor celor interesați de activitatea națională, europeană și internațională de standardizare un nou instrument de informare.

Creat în cadrul Proiectului sectorial „*Studiu privind rolul standardizării pentru creșterea competitivității industriale. Campanie de conștientizare a agenților economici privind importanța implementării standardelor române*”, finanțat de Ministerul Economiei și Comerțului, **newsletter-ul ASRO** vă furnizează informații de actualitate cu privire la domeniul dvs. de activitate.

Abonarea la newsletter-ul ASRO se face accesând pagina web www.asro.ro, opțiunea pentru introducerea datelor necesare (domeniul de activitate al organizației dvs, adresa pe care vi se va trimite buletinul electronic etc.) fiind indicată deasupra meniului principal al paginii de start.

În acest moment, printre cei aproximativ 1000 de abonați la newsletter-ul ASRO se numără cei mai importanți agenți economici din România, entități ale administrației centrale și locale, asociații patronale, centre universitare și de cercetare și organizații media.

Așteptăm sugestiile dvs. privitoare la conținutul și necesitățile dvs. de informare prin intermediul newsletter-ului ASRO la adresa radu.lilea@asro.ro.